

novem letu vsi družtveniki, ki na leto 3 gold. (razun upisnine) plačujejo, „šolsk. prijatelja“ pod tim pogojem dobivljali, ako 3 goldinarjem tudi 36 kr. sr. za pošt-nino priložijo. Učeniki na deželi in učenci pa, ki na leto le 1 gold. 30 kr. (razun upisnine) plačujejo, imajo temu znesku še 1 gold. 36 kr. priložiti, torej vsega vkup 3 gold. 6 kr. plačati. Ako bi vendar prvi 36 kr. sr., učitelji in učenci pa 1 gold. 36 kr. k določenej letnini priložiti opustili, bodo samo družtvene knjige brez „šolskega prijatelja“ dobivljali. — Je bilo sklenjeno, v kratkem povabilo k pristopu za novo leto razpisati. Pa tudi za to leto je še mogoče k družtvu pristopiti.

* V knjižnici Ivana iz Capogrosso Caragnini so našli horvaško pesem: „Povist vangelska bogatoga a nesrečna Epulona a cestita Lazara, iliti o štete (škode) bogatstva a koristi ubovstva (uboštva).“

* Časopis „Svetovid“, ki je dozdej v Temišvaru izhajal, se bo zanjeprej na Dunaji tiskal, ker so tiskarni stroški ondi nižji kakor v Temišvaru.

Ogled po svetu.

Dvanajst Indianskih zapoved za žene.

Iz »Svetovida«.

Ker pri nas v Europi veliko žen hlače nosi, to je, da mož plesati mora, kakor mu ženica žvižga, ne bo od škode, ako zvemo, kako je med Indiani, kar nam „Svetovid“ pové, ko popiše (smešne) Indijske postave, ki se takole glasé:

1. Za ženo ni družega Boga, ko njeni mož.
 2. Ako je mož še tako star, gèrd, neprijazin in sirov, ali če je vse premoženje svoje za milošnje potrosil, je vendar treba, da je žena možu kot gospodarju svojemu pokorna, in njemu se dopasti potruditi.
 3. Ženska je vstvarjena, da je pokorna, dokler živi; ako je devica, da se vklanja očetu; ako je omožena, da se vklanja možu; ako je udovica, da se vklanja otrokom svojim.
 4. Žena ne smé nikadar z možom svojim pri jedni mizi jésti, ampak si ima za čast šteti, ako jésti smé, kar možu ostane.
 5. Kadar se smeja mož njeni, naj se smeja tudi ona, in joka naj, kadar se mož joka (plaka).
 6. Žena ima brez razločka stanú možu svojemu vedno tiste jedila kuhati, ki jih nar raji jé.
 7. Da očém moža svojega dopade, se ima žena vsaki dan kopati, narprej v čisti in potem v žafranovi vodi, svoje lase mazati in česati, kraje okoli trepavnic z antimonom, čelo pa rudeče barvati.
 8. Ako je mož na poti, je treba, da se žena postí, da na zemlji spava, in da se ne lišpa.
 9. Kadar mož domú pride, mu mora žena vesela naproti iti, da mu podá račún od obnaše svoje, od besed svojih in celò od misel svojih.
 10. Ako jo mož pokrega, se mu ima za njegovo dobro voljo zahvaliti.
 11. Ako jo mož natepe, naj sprejme kaštigo svojo s poterpežljivostjo, naj mu pomerljivo roko poljubi in ga za odpuščenje prosi, da ga je razserdila.
- To so zapovedi iz (ajdovskih) Indianskih knjig. Prosimo Serbkinje za oprostenje — pravi nadalje preostri „Svetovid“ — da smo se prederznili, v serbski jezik jih prestaviti. Z dvanajsto jim čemo prizanesti, tem več, ker je tudi v izvirni postavi ni; ako bi pa smeli serbski komentar podmenuti, moglo bi se reči:
12. Ako mož ženo v nezvestobi zalazi, se ima ona očitno sožgati.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Terviza poleg Pazna v Istrii. P—k. Dam Vam vediti, da letošnji krompír zadnje dni svečana sajen in konec veliciga serpana izkopan je pri nas popolnoma zdrav. Tudi repa se je prav dobro ponesla; gosp. Janez Mrak je repo pridelal, ki je marsiktera tako dolga kot debela, in vaga še čez 5 funtov.

Od Kupe. Minulo nedeljo, to je, 28. dan preteklega meseca se je u Metlički okolici na tako zvanim g. Kostrevčevem selišči, ki tik velike ceste med Metliko i Kupo stoji, zutra ob 6. med rano mašo, prederzno i grozovito hudodelstvo zgodilo. Staro gospó Kostrevčevko, ki je sama doma ostala, so od maše pridši posli u kervi ležečo našli i poleg nje jekleno sekíro. Široko od-perta rana na glavi je kazala, da je bila pomilovanja vredna sirota s tem morivnim orodjem umorjena. Hrami i predali — se vé da — so bili tudi vsi prazni najdeni. Kdo je tako pakleno zločest dopernesel, ni še znano. Čudno i jako čudovito pak je, da se je to vse godilo o dobi, ki so ravno ljudi memo v Metliko k maši dohajali. — Lepa prihodnost se nam odkriva!

Borovčan.

Iz Postojne. M—. Po mnogih nemških časnikih je plavala neka „nežica“, o kateri so se gotovo marsikteri bravci čudili, zlasti ko je s tako modrim obrazom povedana bila, da je namreč nekoč 4 leta staro deklice dvanajsti dan po hudi bolezni 5 polžev 1 pavc dolgih in 4 čerte širokih izbljuvalo, ki so se še gibali in so bili živi; zraven popisa je bil še dobrovoljin opomin pristavljen! Za božjo voljo! ali smo zares v taki tami, da si upajo časniki take marine merdželice bravam na mizo postavljati! Ali vredniki celò nič ne prevdarijo, kar jemljejo v svoje liste! Ali je vsaka vraža ali izmišljena reč res že resnica! Ali jim je vse ljubo, kar jim kak dopisnik tiší!

Modri nebeški stvarnik je določil vsaki živi stvari svoje bivališče, v katerim živeti in se ohraniti zamore; kadar pride ob to, mora poginiti; celò človek in živina imata svoje lastne červe in gliste, kateri poginejo, ako morajo njim določeno prebivališče zapustiti. Deni červa ali glisto, ki živi pod milim nebom, v človeka ali kakošno živinčce, poginiti mora, kakor človek umerje, če ga deneš kam, kjer zraka ni; — deni pa človeške gliste ali živinske červe pod milo nebo, ravno tako ti bojo poginili kmalo, ker to ni njim vgodno prebivališče; vzemi konjske breceljne, ki kot červi živé le v želodcu konjskim, in spravi jih, na priliko, v želodec goveje živine, boš vidil, kak kmalo bojo poginili.

Vse to so gotove skušnje, zoper ktere ni ugovora več. Kaj si more tedaj pameten človek misliti, ako od taciga „medveda“ bere, da so polži 12 dni v želodcu živi bili in strašno boleznin napravili, kakor da bi želodec s svojimi soki in kislinami kaj taciga tako dolgo živiga v sebi terpel, da bi ne izmetal kmalo iz sebe, ali saj razkrojil in do mertviga prekuhal, kakor prekuha marsiktere druge še bolj terdovratne reči. Res je, da je človek že marsikrat kaciga červa, kebra ali kteriga družiga merčesa požerl, tudi marsikter krajcar je že derčnil v želodec, — ali kmalo se je bljuvajoči želodec vsega tega spraznil, ali je pa prišlo pozneje skozi červa na dan, tode nikdar živo, ako je, postavim, 12 dni v životu človeka bilo.

Bo morebiti kdo rekel: „živo ali neživo, je vse eno; da je prišlo iz človeka;“ — jez pa menim, da je dolžnost vsaciga časnika, da ne trosi zmot po svetu, in ker večidel bravcov tako nima pravih naravoslovskih vednost, da jih saj še bolj ne zmoti po pripovedkah, ki so bôse od konca do kraja. V vsim se mora le res—

nica odkrivati, da se razjasni um in tama prežene, ktera v naravoslovskih rečeh še toliko glav tare.

Od Verhnike. Priprosti ljudje prašajo: ali bo res železnica tako kmalo gotova, kakor pripovedujejo? sej se do zdaj le tako počasno dela. Pri železnici se mi zdi, kakor pri čebelnim panji; na prašnicah ni vselej gosto zasedeno, le po samim čebele noter in vunkaj letajo; vender v zadnje je panj zadelan, in poln medu. Naj pogleda kdo železnico med Borovnico, Verhniko in Logatcam; ni sicer vsaki čas na kupe ljudi, pa pot je po pustim, stermim in skalovitim gojzdu skozi in skozi pretergana, visokih škarp je velik del dodelanih, podstave za mogočne mostove so že močno od tal vzdignjene; nič teškiga ne bo, da bi leta 1855 se že hla-poni tod vozili. Mnogi uzroki so dozdej delo zadrževali, zlasti tudi vremena slabe. — Ker ravno vremena imenujem, naj povém, da kaj svojiga je to, da je strela letos tako rada zažigala; v treh krajih je v Verhniški okolici za strelo gorelo: v Samotorci, v Lavrovcu, in na Verhi pri s. treh Kraljih je ravno ponoči pred s. Petram mežnarija pogorela. — Skozi Verhniko zdanje čase mnogoteri višji in nižji gospodje potovajo, vender za vsakterim ne ostaja stanovitniga spomina; nadvojvodinja Elizabeta pa, ktera se je zavoljo bolezni svoje hčerke pred letom nekaj dni tukaj mudila, je pred kratkim lep mašni plajš v dar poslala za tisto cerkev, kjer je vsaki dan pri s. maši bila.

Iz Železnikov. Ker imajo naše „Novice“ med drugim tud blagi namen, domorodno umetnijo povzdigniti in iména domačih slovenskih umetnikov širocimu svetu razodevati, upam da bodo mojim versticam majhin prostorček v svojih listih rade dovolile. Imajo namreč namen, zaslužen hvalo dati Petru Roje-u, orglo-delcu v Podbrezjah nad Krajnjem, (Birkendorf, Post Krainburg), ki je 23. listopada v podružnico sv. Frančiška Ksaverja v Železnikih kaj izverstne nove orgle na 10 spremenov dodelal. Po vsi pravici se zamore reči, da so te orgle ravno tako zavolj zvanje oprave kakor zavolj notranje natanjčnosti vse časti in hvale vredne in kar njih glas zadene, tako prijetno in veselo pojejo, da bi jih le poslušal; zatoraj je pa tud zadovoljnost med ljudmi o njih splošna.

Imé Petra Roje-a, ki tudi trempencine, harmonike, posavne itd. dobro izdeluje, je zavolj izverstniga dela, niske cene in urne postrežbe ne le po Krajnskem, temuč tudi po Štajarskim in Koroškim dobro znano; v živi dokaz tega zamore že to služiti, da ima vedno po dvoje, tudi troje nove orgle naprej naročene v delu. Ker so ga pa „Novice“ že lansko leto kot umniga mojstra častno pohvalile, mu moram tudi jez zastran naših orgel zaslužen hvalo dati, in ga vnovič živo priporočiti vsim cerkev-nim predstojništvom.

Josip Levičnik.

Iz Ljubljane. Mestni tesarski mojster gosp. Pajk je prejel iz Dunaja od c. k. vikšiga vojaškiga stavstva častno naročilo, da naj po modelih svoje najdbe, ki jih je, kakor so „Novice“ že povedale, c. k. ministerstvu vojaštva poklonil, mašino za vodnjak izdela in na Dunaj pošlje. — Na popis izida preskušinj v podkovijski učilnici Ljubljanski pretekliga šolskiga leta, ki ga je kmetijska družba vsled svoje dolžnosti tudi slavnemu ministerstvu poduka predložila, je blagovolilo visoko ministerstvo družbi s pismom od 12. p. m. naznaniti, da je izid omenjenih preskušinj v védnost vzelo in da kmetijski družbi za podporo te koristne učilnice dobrozaslužen pohvalo z veseljem izreče. — Nadcolnije vodja gosp. H. Costa in fabrikant g. W. Molline sta kot odbornika austrijske komisije za Londonsko razstavo l. l.

prejela v spomin njeni kovano veliko medaljo in krasno natisnjeni popis te razstave, kteriga je tudi kmetijska družba dobila.

Novičar iz mnogih krajev.

C. k. ministerstvo kmetijstva je Praški kupčijski odbornici na znanje dalo, da je po potrebah sedanjiga časa izdelana gojzдна postava že cesarju predložena. Po tem takem je sedaj gotovo, da bo prišla željno pričakovana postava kmalo na dan. — V deržavnim zakoniku se bere, da je c. k. ministerstvo notranjih oprav v soglasji z vikšo policijsko oblastjo sledeče časnike za vradne časnike spoznalo: „Slovenské noviny“, ki na Dunaji izhajajo v českem jeziku, — v nemškem jeziku „Laibacher“, „Klagenfurter“ in „Agrar Zeitungs“, — v laškem jeziku „Gazetta ufficiale di Venezia“, „Folio di Verona“ in „Gazetta di Milano“. — Zastran rekrutiranja mesca sušca prihodnjiga leta je — kakor se v časnikih bere — ministerstvo ukazalo, da se imajo narpoprej le v letu 1832 in 1831 rojeni izbrati, in le, če bi téh zadosti ne bilo, se smé v 3. in 4. klas nazaj seči; predpisano število novincov se ima pa po davkinih okrajih (Bezirken) in ne po soseskah dogotoviti; nabira ne bo nek velika. — Na že dovoljeni železnici od Zidaniga mosta do Zagreba, ki se bo imenovala „c. k. horvaška železnica“, bo 6 ostáj (štacionov), namreč: pri Podsusedu, Zaprescu, Brežcah, Vidmu, Liberku in Sevinci; za dela na železnici od Zidaniga mosta do Liberka (Reichenberg) je že v Dunajskim vradnim časniku dražba razpisana, stroški za to pot so na 1 milion 758.588 fl. 53 kraje. prevdarjeni. — Sliši se, da si ruska vlada prizadeva razpor Austrijske in Pruske vlade zavolj colniga združenja poravnati, ker je edinosti med vladami treba, ako bi utegnili eniga dné Francosko cesarstvo cesarstvo vojske biti. — Do 27. nov. je bilo že 7 milionov 313.000 glasov za cesarstvo na Francoskim znano, 288.000 pa zoper. Gotovo je, da bo Napoleon še z večí večíno za cesarja izvoljen, kakor je bil za predsednika ljudovlade, ker so predstojniki po deželi na vso moč ljudstvo spodbadali, da naj gré volit; ako je to tudi misel Napoleonova, kar so v svojih oklicih nekteri predstojniki zaničevaje važne pogodbe od leta 1815 govorili, se ne vé, kaj se še za tem cesarstvom pelje. V četrtek 2. decembra, po nekterih pripovedkih pa 10. decembra, bo Napoleon za cesarja oklican, — cesarski plajš je nek že v Lionu narejen, veljá 116.000 frankov. — Razpor med sv. očetam papežam in Sardinsko vlado se bliža poravnanju. — Zbor namestnikov Angleške, Francoske, Ruske, Bavarske in Gerške vlade je unidan sklenil, da prihodnji vladar Grekov mora biti gerške vére. — Černogorski knez — pravijo — si prizadevuje tiste dežele spet nazaj dobiti, ki so jih Turki pred več sto leti Černogorcem vzeli; pešanje Turčije in stiska kristianov pod turškim jarmom polajšujete sedaj to prizadevanje, ako je res, da mladi knez na to misli.

Pogovori vredništva.

Gosp. R. na Štaj.: C. k. ministerstva sklep zastran »učiteljstva in mežnarstva« ste brali v prvih verstah novičarja iz mnogih krajev v listu 92; drugoga ne vémo povedati. Kar pa scer razmere med učiteljem in cerkovnikom vtiče, so te razmere popolnoma osébné reči, kterih postava skoraj ne more tako poravnati, da bi obéma popolnoma po volji bile. — Gosp. V. D. Vašega sostavka ne moremo v Novicah natisniti, kér je preosébnó pisan; moža, kakor ste ga popisali, bi vsak v okolici tisti berž spoznal; tega pa ne smemo.